

PÄIHDE- JA RIIPPUVUUSTYÖN YHTEISTYÖN, OSAAMISEN JA ASIAKASLÄHTÖISTEN PALVELUPOLKUJEN KEHITTÄMINEN JULKISTEN PALVELUIDEN, SOTE- JA JÄRJESTÖTOIMIJOIDEN VÄLILLÄ

15.12.2022 Teams-palaveri, Pohjois-Savo

Tiina Saarinen, kehittämispäällikkö

Senja Peltola, asiantuntija

A-klinikkasäätiö

A-klinikkasäätiö

- A-klinikkasäätiö ehkäisee ja vähentää päihdehaittoja sekä muita sosiaalisia ja terveydellisiä ongelmia. Tuotamme hyvinvointia edistävää tietoa ja laadukkaita palveluita. <https://a-klinikkasaatio.fi/>
- A-klinikkakonsernissa työskentelee 600 päihdetyön ammattilaista, joista 100 päihdetyön järjestö- ja kehittämistoiminnassa.
- A-klinikkasäätiö kehittää päihde- ja mielenterveystyötä, tekee tutkimusta ja tarjoaa laajan valikoiman verkkopalveluja. Säätiön verkkopalvelut tavoittavat yhteensä 280 000 suomalaista kuukausittain.
- Yhteiskuntapoliittinen vaikuttaminen ja asiantuntijatoiminta kuuluvat säätiön perustehtävään.
- A-klinikkasäätiö perustaa toimintansa arvoihinsa, jotka ovat ihmisarvon kunnioittaminen, luottamuksellisuus, suvaitsevaisuus ja vastuullisuus.

Kehittämistyön tavoitteita ja suunnitelmaa 2023

Kehittämistyön tavoite ja tarkoitus

Tavoitteena on päihde- ja riippuvuustyön yhteistyön, osaamisen ja asiakaslähtöisten palvelupolkujen kehittyminen sote- ja järjestötoimijoiden välillä.

Selvitetään päihde- ja riippuvuustyön osaamisen ja yhteistyön kehittämistarpeita sote- ja sivistyspalveluissa sekä kansalaisten tarpeita ja kehitetään osaamista ja yhteistyötä niiden pohjalta. Päihde- ja riippuvuustyön kehittämisessä tarvittavaa tietoa tuotetaan toiminnan kehittämisen ja päätöksenteon tueksi sekä tuloksellisuuden ja laadun vahvistamiseksi.

Toiminnan rahoittajana STEA.

Kehittämistyön tavoite ja tarkoitus

Kehittämistyö tukee järjestöjen yhteistyön vahvistamista kuntien sekä hyvinvointialueiden kanssa, jotta kansalaisten osallistumismahdollisuudet ja järjestöjen mahdollistama toiminta hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi ja ongelmia kohdanneiden auttamiseksi huomioitaisiin mahdollisimman hyvin tulevissa hyvinvointialueiden rakenteissa.

Tavoite: Päihde- ja riippuvuustyön osaamisen ja yhteistyön kehittämistarpeita on kartoitettu ja osaaminen vahvistuu

- Syksyllä 2022 on **selvitetty päihde- ja riippuvuustyön osaamisen ja yhteistyön kehittämistarpeita sote- ja sivistyspalveluiden ammattilaisilta Webropol-kyselyllä Pohjois-Savossa**. A-klinikkasäätiö on tuottanut kyselyn ja raportoi tulokset palveluiden kehittämisen tueksi.
  - Päihde- ja riippuvuustyön osaamista ja yhteistyötä vahvistetaan Pohjois-Savon sosiaali- ja terveystieteiden kyselyn tulosten pohjalta yhteistyössä Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin HYTE- tiimin kanssa.
- > Osaamisen ja yhteistyön vahvistamiseksi järjestetään **Päihde- ja riippuvuussalan järjestöt tutuiksi sote-toimijoille-webinaari** syksyllä 2023.

Tavoite: Yhteistyö ja päihdetyön asiakaslähtöiset palvelupolut kehittyvät sote- ja järjestötoimijoiden välillä

- Tarjotaan tukea Pohjois-Savon hyvinvointialueen sote- palveluiden päihteistä ja riippuvuuksista haittoja kokevien palvelupolkujen kehittämiseen huomioiden asiakaslähtöisyys, kokonaisvaltainen apu ja tuki yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
- Yhteistyön kehittämiseksi **kootaan alueen päihdealan järjestöistä ja sote-alan toimijoista kehittämistyöryhmä**, jossa tuotetaan palvelupolkuihin täydennykseksi tietoa alueella toimivista järjestöistä ja siitä, minkälaista apua niistä on saatavilla ja missä vaiheessa palvelupolkua asiakkaita voidaan niihin ohjata. Kehittämistyöryhmässä eri toimijoiden on mahdollisuus rakentaa konkreettista yhteistyötä ja verkostoitua

Tavoite: Asiakkaiden ja kansalaisten tarpeita on selvitetty ja järjestöjen sekä kokemusasiantuntijoiden osaaminen on käytössä päihde- ja riippuvuuspalvelujen kehittämisessä

- **Järjestetään Pohjois-Savon hyvinvointialueella 2023 teemapäivä ja asiakaskysely**, joissa palveluiden käyttäjät voivat kertoa palvelukokemuksistaan, mahdollisista palveluvajeista ja kehittämisehdotuksista. Tietoa kerätään ja välitetään päihde- ja riippuvuuspalveluiden kehittämisen tueksi.

- Välitetään tietoa ja yhteistyötä järjestöistä ja kokemusasiantuntijoilta sote-palveluihin ja annetaan tukea hyvinvointialueen palveluohjauksen ja toimintamallien kehittämiseen huomioiden järjestöt ja kokemusasiantuntijuus osana palvelukokonaisuutta.

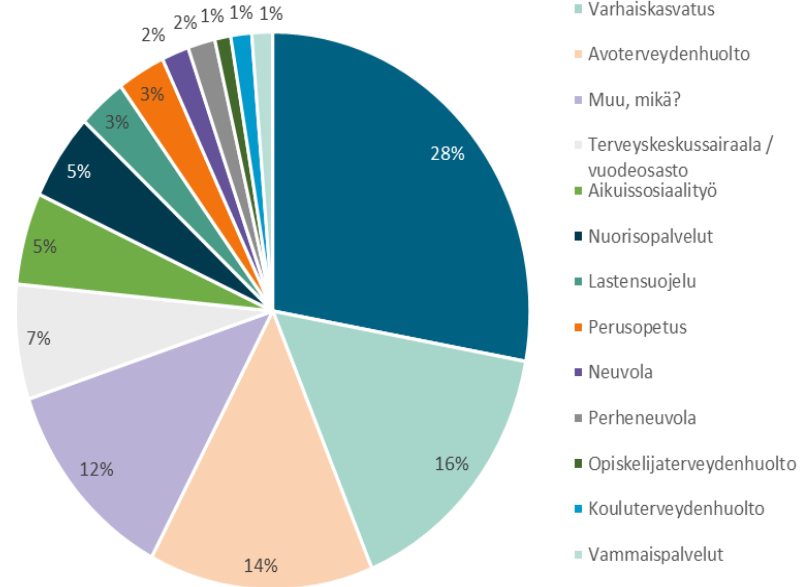
Päihde- ja riippuvuustyön osaamisen ja yhteistyön kehittämistarpeet

Pohjois-Savon sote- ja sivistyspalveluissa
toteutetun kyselyn tuloksia

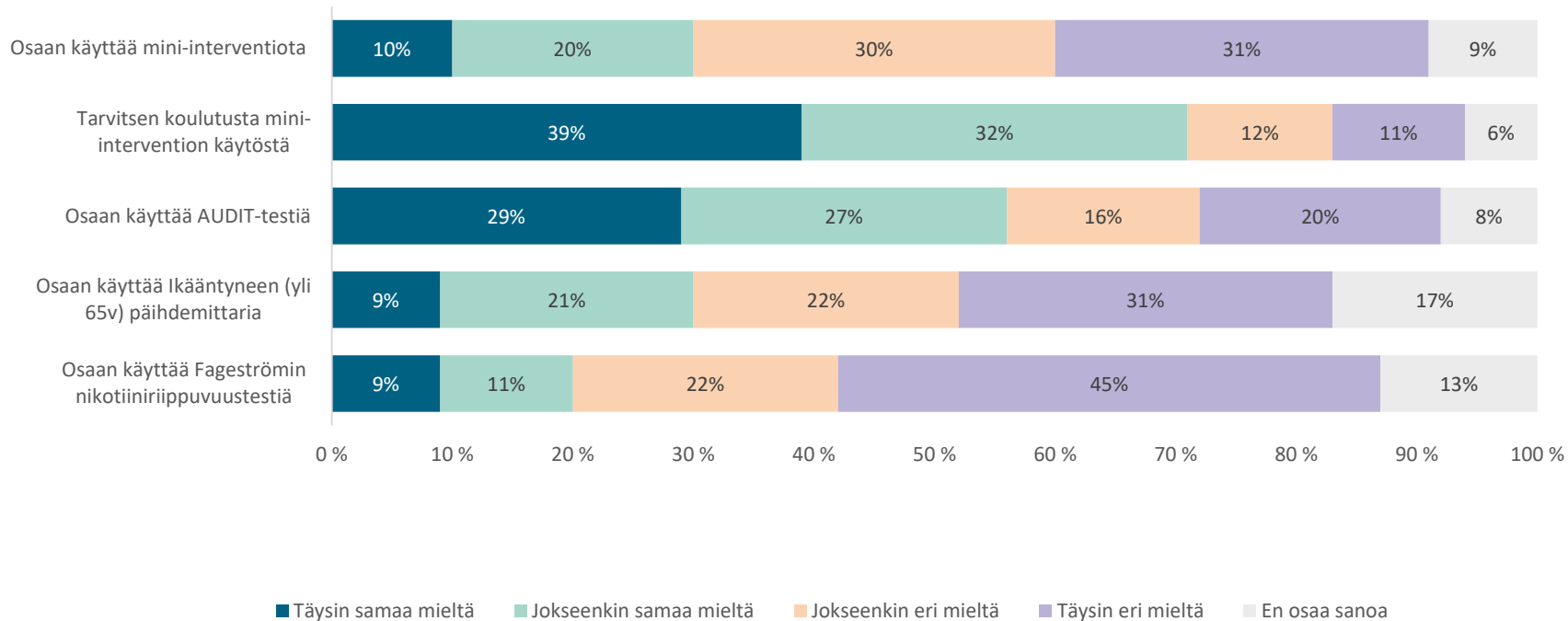
Kyselyn toteutus ja vastaajat

- Kysely toteutettiin Pohjois-Savon alueella syksyllä 2022
- Kyselyn tavoitteena oli selvittää työntekijöiden päihde- ja riippuvuustyön osaamisen ja yhteistyön kehittämistarpeita
- Kyselyyn vastasi 300 työntekijää yli 13 eri toimipaikasta

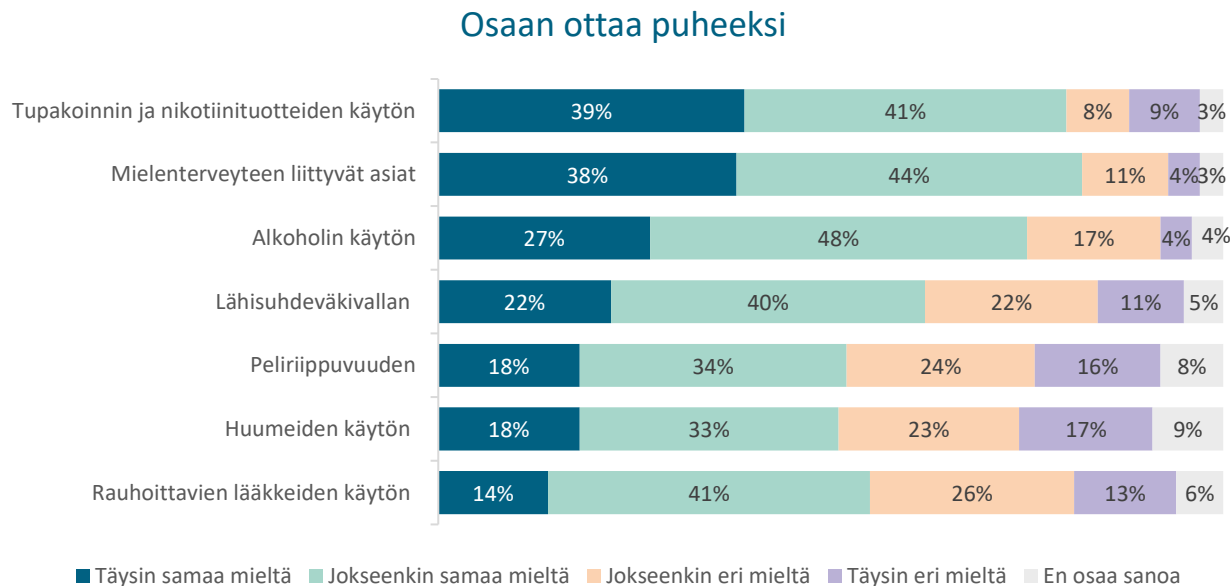
Kyselyyn vastanneiden toimipaikka (N=300)

Mini-interventionin käytön osaaminen koettiin heikoksi

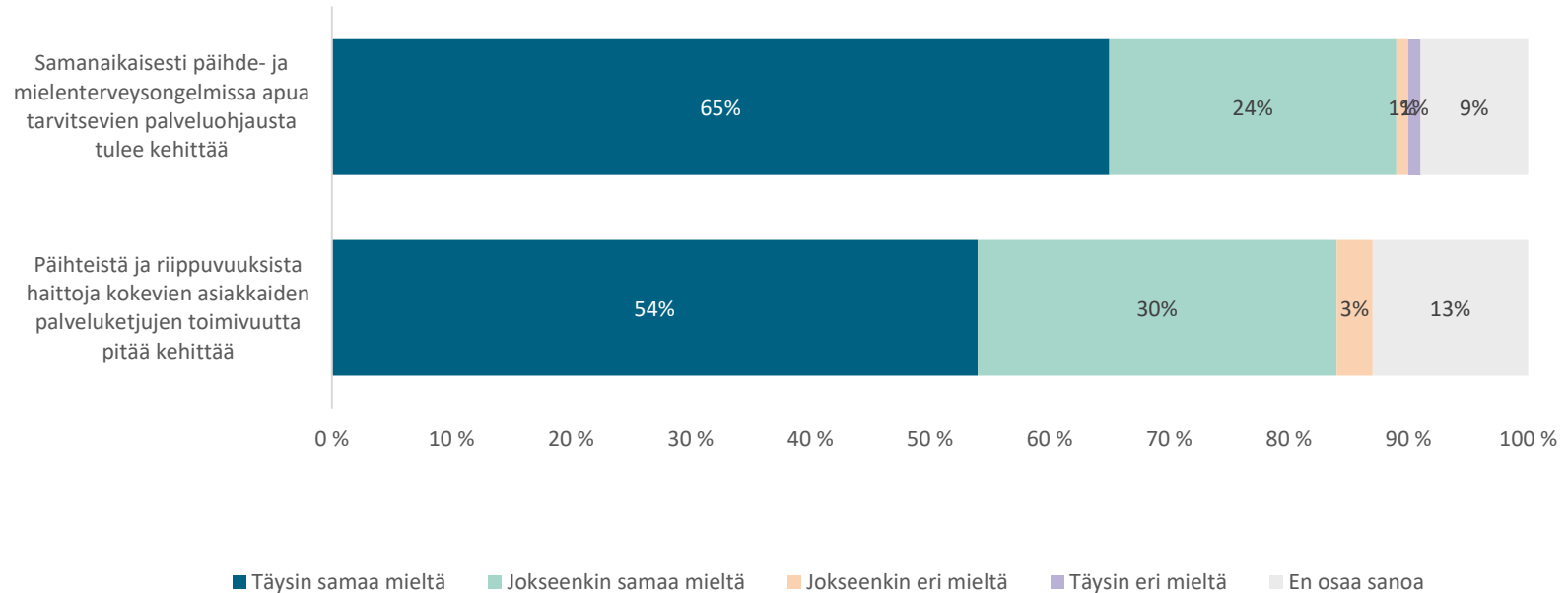
Tupakan ja nikotiinituotteiden käytön puheeksioton osaaminen kaikista vahvinta

Koulutustarve: tietoa huumeista ja lääkkeiden väärinkäytöstä

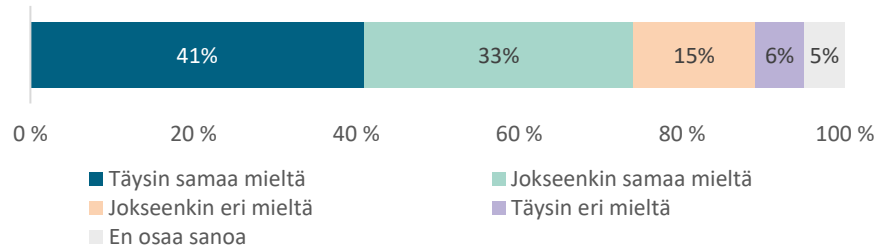
- 70 % koki tarvitsevansa lisää tietoa huumeista ja niiden vaikutuksista
- Avovastauksissa toivottiin erityisesti koulutusta huumeista ja lääkkeiden väärinkäytöstä. Eri toimipaikoissa toivottiin tietoa oman asiakasryhmän erityispiirteistä ja heille suunnatuista palveluista

Palveluohjausta ja palveluketjuja tulisi vastaajien mukaan kehittää

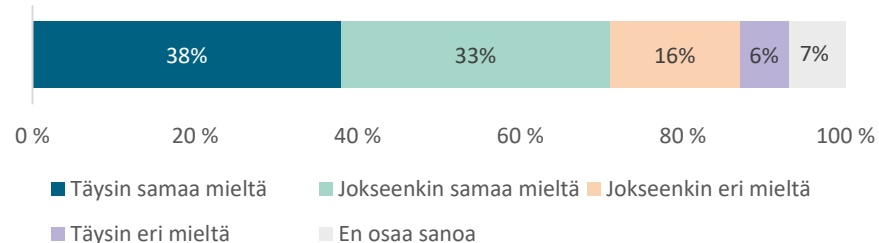

Palveluohjauksen tueksi kaivataan lisää tietoa eri toimijoiden tarjoamista palveluista

Toivoisin, että minulla olisi nykyistä selkeämmät ohjeet, miten ja minne voin ohjata päihteitä käyttävän tai riippuvuuksista haittoja kokevan jatkohoitoon tai tuen piiriin

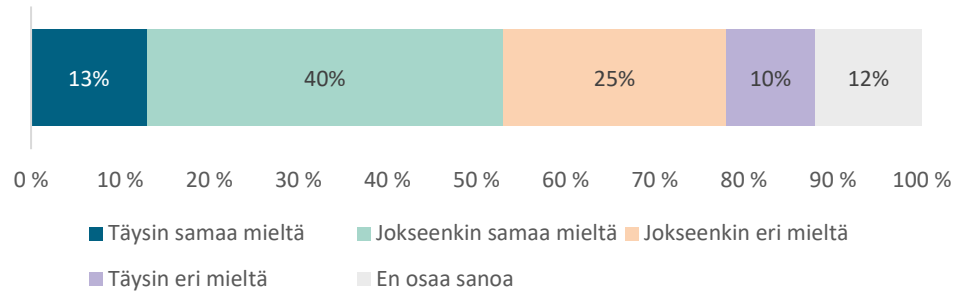

Tarvitsen lisää tietoa siitä minkälaisia palveluja eri toimijat tarjoavat päihteitä käyttäville ja riippuvuuksista haittoja kokeville asiakkaille

Reilu puolet kyselyyn vastanneista tiesi yhteistyötahoja

Tiedän yhteistyötahoja, joiden kanssa voin tehdä yhteistyötä, jotta riippuvuuksista haittoja kokeva asiakas saisi parhaan mahdollisen avun

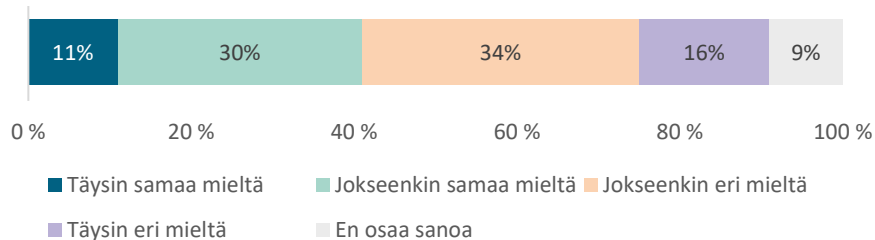
Kokemukset ja toiveet yhteistyöstä

- Vaikka yhteistyötahoja tunnettiin heikosti, ne jotka yhteistyötä tekivät, kuvasivat pääsääntöisesti kokemuksiaan yhteistyöstä positiivisiksi
- Yhteistyön haasteina tuotiin esiin hoidon tai avun saannin vaikeus, pitkät jonot, kaukainen sijainti ja heikko jatkuvuus
- Avovastauksissa palveluohjauksen tueksi toivottiin lisää tietoa eri toimijoista ja heidän tarjoamista palveluista. Osa vastaajista kaipasi lisäksi enemmän yhteistyötä ja verkostomaista työskentelyä sekä päihdetyön ammattilaisen tukea ja neuvontaa esimerkiksi kotikäynneille tai jalkautumista osastoille

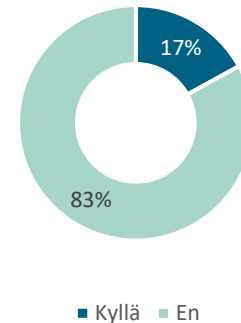
Yhteistyö päihdealan järjestöjen kanssa vähäistä

- Erityisesti yhteistyö päihdealan järjestöjen kanssa on kyselyn perusteella vähäistä: 41 prosenttia kyselyyn vastanneista oli tietoinen alueella toimivista päihdealan järjestöistä ja vain 17 prosenttia vastaajista teki yhteistyötä niiden kanssa

Olen tietoinen alueellani toimivista päihdealan järjestöistä ja siitä, missä asioissa he voisivat auttaa asiakkaita, joilla on ongelmia päihteiden käytön tai riippuvuuksien kanssa

Teetkö yhteistyötä päihdealan järjestöjen kanssa?

Kyselytulosten yhteenveto

- Mini-intervention käytön osaamisessa koettiin puutteita
- Puheeksioton osaaminen vaihteli toimipaikan ja puheeksiotettavan aiheen mukaan
- Koulutusta toivottiin mm. huumeista, lääkkeiden väärinkäytöstä ja mini-interventiosta. Koulutuksen toivottiin olevan kohdennettua oman asiakasryhmän mukaan
- Vastaajat toivoivat selkeitä hoitopolkuja ja tietoa eri toimijoista ja heidän tarjoamista palveluista
- Päihdealan järjestöjä tunnettiin heikosti ja yhteistyö niiden kanssa oli vähäistä

Kiitos!

Tiina Saarinen
Kehittämispäällikkö
A-klinikkasäätiö
tiina.saarinen@a-klinikka.fi
p.050 5671173

a-klinikkasaatio.fi
tietopuu.a-klinikkasaatio.fi
twitter.com/tietopuu
facebook.com/tietopuu

https://tietopuu.a-klinikkasaatio.fi/jarjestolahtoisen_paihdetyon_kehittamine_n

